دافغانستان اسلامي جمهوریت
دعدلیې وزارت

رسمي جریده

فوق العاده ګڼه

د پوهنی قانون

قانون معارف

د خپریدو نېټه:د ۱۳۸۷ هـ .ش کال د زمري د میاشتې (۳)
پرله پسې نمبر: (۹۵۵)

تاریخ نشر : (۳) اسد سال ۱۳۸۷ هـ . ش
نمبر مسلسل: (۹۵۵)

در این شماره :

فرمان شماره (٥٦) مؤرخ ۱۳۸۷/۴/۳۱ رئیس ج.ا.ا.
در بارۀ توشیح قانون معارف.
قانون معارف صفحه (۱).

د امتیاز خاوند: دعدلیې وزارت

وب ســـــایت: www.moj.gov.af

مسؤول چلوونکی: عبدالرشید "قیومي"

د دفتــر تیلــفون: ۲۱۰۳۳۷۵

۰۷۰۰۲٦۰۲۷۴ - ۰۷۰۰۰۱۱۸۳۸

مرستـــیـــال: نور عـــلـــم

۰۷۰۰۱۴۷۱۷۸

مهتـــمـــم: محـــمد جـــان

۰۷۰۰۳۹۵۲۹۲

قیمت این شـــماره : (۴۰) افغاني

تیـــراژ چاپ اول: (۳۵۰۰) جلد

دپوهنې دقانون دتوشېح په هکله دافغانستان داسلامي جمهوريت درئيس فرمان

ګڼه : (۵٦)

نېټه : ۱۳۸۷/۴/۳۱

لومړۍ ماده :

دافغانستان داساسي قانون په نهــه اويايمه ماده کې ددرج شوي حکم له مخې دپوهنې قانون چې په (۱۱) فصلونو او(۵۲) مادوکې د وزيرانو شوري د۱۳۸۷/۴/۲۷نېټې د(۲۰) ګڼې مصوبې پربنسټ تأييد شــوی دی ، توشېح کوم .

دوه يمه ماده :

دپوهنې وزارت مکلف دی ،ددې قانون له انفاذ څخه يــوه مياشــت وروســته د اړونــدو مؤســسود ښوونکو،اســتادانو او مدرســانود رتبواومعاشونو دسيستم دمعادلې په منظور،د خدمت دننه زده کــړې

فرمان رئيس جمهوری اسلامی افغانستان دربارهٔ توشيح قانون معارف

شماره :(۵٦)

تاريخ : ۱۳۸۷/۴/۳۱

مادهٔ اول :

به تأسی از حکم منــدرج مــادهٔ هفتادونهم قانون اساسی افغانستان قانون معارف را که بــه اســاس مــصوبهٔ شــماره (۲۰) مــؤرخ ۱۳۸۷/۴/۲۷ شورای وزيران به داخل(۱۱) فصل و(۵۲) ماده تائيد گرديده است ، توشيح می دارم.

مادهٔ دوم :

وزارت معارف مکلف است ، يک ماه بعداز انفــاذاين قــانون بــه منظورمعادلت سيستم جديد رتــب ومعاشــات معلمــان ، اســتادان ومدرسان مربوط ، پلان مرحله وار آموزش داخل خدمت را تهيــه و

پراویز پلان برابر اوترتیب کـــړي اودښــــوونکي د مهـــــارتونوملي ازموینه ، ددې قانون له نافذېــدو وروسته له هغوی څخه واخلي.

دريېمه ماده :

دعدليې وزيراوپه پارلماني چاروکې ددولت وزيرمؤظــف دي ،دغـــه فرمان دملي شوري دلومړنۍ غونډې د جوړېدوله نېټــې څخــه د(۳۰) ورځو په ترځ کې هغې شوري تــه وړاندې کړي .

څلورمه ماده :

دغه فرمان دتوشېح له نېټې څخـــه نافذ او له قانون سره یوځای دې په رسمي جريده کې خپورشي .

حامد کرزی

دافغانستان داسلامي جمهوريت رئيس

ترتیب نموده ، امتحان ملی مهارت هـــــای معلمـــــی را بعــــد از انفاذ این قـــانون از آنهـــا اخــذ نماید .

مادۀ سوم :

وزیرعدلیه و وزیر دولت درامـــور پارلمانی مؤظف اند ، این فرمان را درخــــلا ل (۳۰) روز ازتــــاریخ انعقاد نخستین جلــسۀ شـــورای ملـــی بـــه آن شـــورا تقـــدیم نمایند.

مادۀ چهارم :

این فرمان ازتاریخ توشیح نافــذ و همراه با قانون درجریدۀ رســـمی نشر گردد.

حامد کرزی

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

فهرست مندرجات

قانون معارف

فصل اول

احکام عمومی

مواد صفحه	عنوان
مادۀ اول:	مبنی..۱
مادۀ دوم:	اهداف..۱
مادۀ سوم:	حق مساوی تعلیم وتربیه........................۴
مادۀ چهارم:	تعلیمات رایگان واجباری......................۵
مادۀ پنجم:	سن شمول......................................۵
مادۀ ششم:	اداره و تنظیم ۶
مادۀ هفتم:	وظایف وصلاحیت ها.............................۶
مادۀ هشتم:	شورای علمی معارف............................۸
مادۀ نهم:	تأسیس مکاتب، مدارس ومؤسسات تعلیمی........۹
مادۀ دهم:	تأسیس لیلیه ها................................۱۰
مادۀ یازدهم:	تأسیس مؤسسه تعلیمی خصوصی داخلی ، مختلط و بین المللی ۱۰
مادۀ دوازدهم:	معیار های تعلیمی.............................۱۱
مادۀ سیزدهم:	تعلیم غیر حضوری وتعلیم از راه دور...........۱۲
مادۀ چهاردهم:	تعلیمات قبل از مکتب..........................۱۲
مادۀ پانزدهم:	تعلیم اشخاص دارای نیازمندی های خاص........۱۲

مادهٔ شانزدهم: برنامهٔ رادیو تلویزیون تعلیمی وتربیتی............۱۳

فصل دوم

تعلیمات متوسطه (اساسی)

مادهٔ هفدهم: دورهٔ تعلیمات متوسطه (اساسی)................۱۳
مادهٔهجدهم: اهداف دورهٔ تعلیمات متوسطه (اساسی).........۱۴

فصل سوم

تعلیمات عمومی دورهٔ ثانوی

مادهٔ نزدهم: دورهٔ تعلیمات ثانوی.............................۱٦
مادهٔ بیستم: اهداف تعلیمات عمومی دورهٔ ثانوی.............۱۷

فصل چهارم

تعلیمات اسلامی

مادهٔبیست ویکم: دورهٔ تعلیمات اسلامی ۱۹
مادهٔ بیست ودوم: اهداف دورهٔ تعلیمات اسلامی ۲۰

فصل پنجم

تعلیمات تخنیکی – مسلکی ، حرفوی وهنری

مادهٔ بیست وسوم: دورهٔ تعلیمات تخنیکی – مسلکی ، حرفوی وهنری...۲۱
مادهٔ بیست وچهارم: اهداف دورهٔ تعلیمات تخنیکی– مسلکی ، حرفوی وهنری..۲۲

فصل ششم

تربیه معلم

مادۀ بیست وپنجم: دورۀ تعلیمات تربیه معلم........................۲۳
مادۀ بیست وششم: اهداف دورۀ تعلیمات تربیه معلم...............۲۴
مادۀ بیست وهفتم: پروگرامهای داخل وقبل ازخدمت..............۲۵

فصل هفتم

مرکز ساینس وتکنالوژی تعلیمی وتربیتی

مادۀ بیست وهشتم: تأسیس مرکز ساینس وتکنالوژی تعلیمی وتربیتی.۲۵
مادۀ بیست ونهم: اهداف مرکزساینس وتکنالوژی تعلیمی وتربیتی..۲٦

فصل هشتم

نصاب تعلیمی

مادۀ سی ام: نصاب واحد تعلیمی............................۲۷
مادۀ سی ویکم: تهیه ، تدوین وانکشاف نصاب تعلیمی...........۲۸
مادۀ سی ودوم: زبان تدریس ۳۰

فصل نهم

فعالیت های ماورای درسی

مادۀ سی وسوم: تطبیق فعالیت های ماورای درسی................۳۲
مادۀ سی وچهارم: تأسیس ثارندوی معارف.......................۳۴

فصل دهم

تعلیمات سواد آموزی وسواد حیاتی

مادهٔ سی وپنجم: سوادآموزی وسواد حیاتی........................۳۵
مادهٔ سی وششم: اهداف سواد آموزی وسواد حیاتی...............۳۵
مادهٔ سی وهفتم: تعلیمات اجباری سوادآموزی وسواد حیاتی......۳٦
مادهٔ سی وهشتم: اداره وانسجام سواد آموزی وسوادحیاتی........۳۸

فصل یازدهم

احکام متفرقه

مادهٔ سی ونهم: ممنوعیت تعذیب جسمی وروحی.................۳۹
مادهٔ چهلم: ممنوعیت فعالیت های سیاسی....................۳۹
مادهٔچهل ویکم: لباس...۴۰
مادهٔچهل ودوم: معاش تشویقی.................................۴۰
مادهٔچهل وسوم: وقت کار.......................................۴۱
مادهٔچهل وچهارم: تقاعد...۴۱
مادهٔچهل وپنجم: امتحان ملی مهارتهای معلمی....................۴۲
مادهٔچهل وششم: مساعدت.......................................۴۲
مادهٔچهل وهفتم: استفاده ازسکالرشپ ها وفیلوشپ ها............۴۳
مادهٔچهل وهشتم: شورای اولیای شاگردان ، معلمان ومردم محل ..۴۳
مادهٔچهل ونهم: تنظیم سایرامورادارى............................۴۵
مادهٔپنجاهم: سند راغت...۴۵
مادهٔپنجاه ویکم: وضع لوایح وطرزالعمل ها ۴٦
مادهٔپنجاه ودوم: انفاذ...۴٦

بسم الله الرحمن الرحيم

دپوهنې قانون

لومړی فصل

عمومي حکمونه

مبني

لومړۍ ماده:

دغه قانون د افغانستان د اساسي قانون په اوولسمه، دري څلوېښتمه، څلورڅلوېښتمه، پنځه څلوېښتمه، شپږڅلوېښتمه او اووه څلوېښتمه مادوکې د درج شوو حکمونوپر بنسټ په هېواد کې، دپوهنې دچارو د تنظيم په منظور وضع شوی دی.

موخې

دوه يمه ماده:

دغه قانون لاندې سترې موخې لري:

۱– دافغانستان داسلامي جمهوريت داتباعو لپاره د ټوليزې، متوازنې او عادلانه ښوونې او روزنې دنظام د پرمختيا اوپراختيا له لارې دمساوي

قانون معارف

فصل اول

احکام عمومی

مبنی

مادۀ اول :

این قانون به تأسی از احکام مندرج مواد هفد هم، چهل وسوم، چهل وچهارم، چهل وپنجم، چهل وششم وچهل وهفتم قانون اساسی افغانستان، به منظور تنظیم امورمعارف در کشور وضع گردیده است .

اهداف

مادۀ دوم :

این قانون دارای اهداف عمدۀ ذیل می باشد :

۱– تأمین حق مساوی تعلیم و تربیه برای اتباع جمهوری اسلامی افغانستان از طریق رشد و توسعۀ نظام معارف

ښووني او روزنې د حق تأمينول .
۲–د اسلامي، وطن پالنې، ملـــي يووالي، د خپلواکۍ دساتنې اولـــه ځمکنۍ بشپړتياڅخه د دفاع، د ملي ګټو او نواميـــسو او د افغانـــستان اسلامي جمهوريـــت نظـــام تـــه د وفادارۍ د روحيې پياوړتيا.
۳–ددينداروافرادواودټولنې دګټورو او سالموغړو په توګه داطفـــالو ، تنکيوځوانانو او ځوانانو روزل.
۴–د زده کوونکـــو اخلاقـــي، عاطفي، ذهني، بـــدني روزنـــې او ټولنيزې روحيې وده او پرمختيا.
۵–د اسلامي ارزښتونو په رڼاکې د بشر حقوقوته د درۀ ناوي ،دښځو له حقوقو اوله ديموکراسۍ څخـــه دملاتړ او دهرډول تبعيض دلـــرې کولو او په مخدره مـــوادو د نـــه روږدي کيدو دروحيې پياوړتيا.
۶–د ښوونکو، استادانو، مدرسانو، زده کوونکو او د پوهنې د نـــورو کارکوونکو د فردي، ټـــولنيز اود قانون منلو د مسؤوليت دروحيـــې

همگانی، متوازن و عادلانه .
۲– تقويـــۀ روحيـــۀ اســـلامی، وطن دوستی، وحدت ملـــی،حفظ استقلال و دفاع از تماميت ارضی، حفظ منـــافع و نـــواميس ملـــی و وفاداری به نظام جمهوری اسلامی افغانستان .
۳– تربيۀ اطـــفال، نوجوانـــان و جوانان به حيث افـــراد متـــدين و اعضای مفيد و سالم جامعه .
۴–رشد و انکشاف استعداد های اخلاقی، عاطفی، ذهنی، پـــرورش جسمی و روحيه اجتماعی شاگردان.
۵– تقويـــۀ روحيـــۀ احتـــرام بـــه حقـــوق بـــشر، حمايـــت از حقـــوق زن و ديموکراســـی و رفع هرنوع تبعـــيض در پرتـــو ارزشهای اسلامی و عدم اعتياد به مواد مخدر .
۶–تقويـــۀ روحيـــۀ مـــسئوليت فـــردی، اجتمـــاعی و قـــانون پـــذيری معلمـــان، اســـتادان ، مدرســـان و ســـاير کارکنـــان

پياوړتيا.

۷- دمديريت په نظام کې د زده کوونکو د اولياوواو د ټولنې د نورو افرادو ګډون اودپوهنې د ودې اوترقۍ لپاره دهغو دمادي او معنوي همکاريو د جلبولو د زمينې برابرول .

۸- په هېواد کې په اقتصادي اوټولنيزې ودې اودبېوزلۍ په راکمولو کې دکارنده ګډون په منظور داتباعو ښوونه او روزنه .

۹-د ټولنې د اړتياوو مطابق د اجباري بنسټيزو ښوونو تأمينول اود ثانوي زده کړو د زمينې برابرول.

۱۰- دهېواد داطفالودارتياوو مطابق له ښوونځي څخه ددمخه ښوونو تأمينول او وده .

۱۱- په هېوادکې دښوونکي د روزنې د اسلامي ښوونو، تخنيکی -مسلکی ،هنري اوحرفوي ښوونوتأمينول اووده ورکول.

۱۲-په هېواد کې دبېسوادۍ له

معارف .

۷- فراهم آوری زمينۀ مشارکت اوليای شاگردان و ساير افراد جامعه در نظام مديريت و جلب همکاری های مادی و معنوی ايشان برای رشد و ترقی معارف .

۸-تعليم و تربيه اتباع کشور جهت سهم گيری فعال در رشد اقتصادی و اجتماعی و کاهش فقر در کشور .

۹-تأمين تعليمات متوسطه (اساسی) اجباری وفراهم آوری زمينه تعليمات ثانوی مطابق به نيازمندی های جامعه .

۱۰-تأمين و رشد تعليمات قبل از مکتب مطابق به نيازمندی های اطفال کشور .

۱۱-تأمين و رشد تعليمات تربيه معلم، تعليمات اسلامی، تعليمات تخنيکی – مسلکی، حرفوی و هنری در کشور .

۱۲-امحای بيسوادی و فراهم

منځه وړل او له ښوونځي څخه پاتې اطفالو اولويانو ته د چټکې زده کړې د زمينې برابرول.

۱۳–له اوسنيو معاصرو تجربوڅخه په ګټې اخستنې سره، د هېواد د اړتياوو اواسلامي او ملي ارزښتونو مطابق، د ښوونې او روزنې د کيفيت لوړتيا او بهبود.

۱۴– دښوونکو،استادانو،مدرسانو، مديرانو او د پوهنې د نورو کارکوونکو دعلمي اومسلکي کچې وده او لوړتيا .

۱۵–د وخت دغوښتنې او معاصرو معيارونو مطابق د ښوونيز واحد نصاب پرمختيا.

۱۶–دښوونځيو، مدرسو او دپوهنې دنورو مؤسسو، تأسيسول ،پراختيا، لوړتيا، ودانول، ترميم اوسمبالول.

دښوونې اوروزنې برابرحق

دريمه ماده:

د افغانستان داسلامي جمهوريت اتباع، له هېڅ ډول تبعيض پرته د ښوونې اوروزنې د برابرحق لرونکي دي .

آوری زمينهٔ آموزش سريع برای اطفال و کلان سالان بازمانده از مکتب در کشور.

۱۳–ارتقأ و بهبود کيفيت معارف با استفاده از تجارب معاصر مطابق نيازمندی های کشورارزش های اسلامی و ملی.

۱۴–رشد و ارتقای سطح علمی و مسلکی معلمان ، استادان، مدرسان، مديران وساير کارکنان وزارت معارف .

۱۵–انکشاف نصاب واحد تعليمی، مطابق به اقتضای زمان و معيار های معاصر.

۱۶– تأسيس، توسعه، ارتقا،اعمار، ترميم و تجهيز مکاتب، مدارس و ساير مؤسسات تعليمی معارف .

حق مساوی تعليم وتربيه

مادهٔ سوم :

اتباع جمهوری اسلامی افغانستان بدون هيچ نوع تبعيض دارای حق مساوی تعليم وتربيه می باشند.

وړيا او اجباری ښوونې

ځلورمه ماده :

(۱) په افغانستان کې منځنې (اساسی) ښوونې اجباري دي .

(۲)په دولتي ښوونيزو او روزنيزو مؤسسو کې،له ښوونځي څخه د دمخه دورو ښوونې ، د منځنيو (اساسي) ، ثانوي،تخنيکي – مسلکي، حرفوي ،هنري ښوونو دورې ،اسلامي رسمي ښوونې ، لوړې ښوونې (ديارلسم اوڅوارلسم ټولګي) ،د ښوونکي روزنه اوسواد زده کړه اوحياتي سواد په وړيا توګه تأمينېږي.

د شامليدوسن

پنځمه ماده:

(۱)اطفال،له شپږوڅخه ترنهه کلنۍ بشپړولوپورې اجباراً د منځنۍ (اساسي) ښوونو د دورې په ښوونځيوکې شامليږي.

(۲) هغه اطفال چې سن يې له وړکتون څخه لوړ او په ښوونځي

تعليمات رايگان و اجباری

مادۀ چهارم :

(۱) تعليمات متوسطه (اساسی) در افغانستان اجباری می باشد .

(۲) تعليمات دوره های قبل از مکتب، دوره های تعليمات متوسطه (اساسی)، ثانوی ، تخنيکی – مسلکی، حرفوی ، هنری، تعليمات رسمی اسلامی ، تعليمات عالی، (صنوف سيزدهم و چهاردهم)، تربيه معلم و سواد آموزی وسواد حياتی در مؤسسات تعليمی وتربيتی دولتی به صورت رايگان تأمين می گردد .

سن شمول

مادۀ پنجم:

(۱) اطفال، از سن شش الی اکمال نه سالگی طور اجباری شامل مکاتب دورۀ تعليمات متوسطه (اساسی) می شوند .

(۲) اطفالی که سن شان بالاتر از کودکستان و کمتراز سن

کې دشاملېدو له سن څخه لږ وي، له ښوونځي څخه د دمخه ښوونې په دوره کې شاملیږي.

(۳)هغه اطفال او تنکي ځوانان چې سن یې له نهو کلونو څخه تجاوز کړی وي، هغو ته داړوندې لایحې مطابق، د ښوونې او روزنې زمینه برابرېږي.

اداره او تنظیم

شپږمه ماده :

د پوهنې وزارت،دپالیسی دطرحې ، اداره کوونکې، لارښوونکې او ددې قانون په دوه یمه ماده کې د درج شوومو تطبیقوونکې لوړه مرجع اود هېواد په کچه له لېسانس څخه د ټیټو ملکي ښوونیزودورو په ښوونې اوروزنې پوري داړوندو چارو د تنظیم مسؤول دی.

دندې او واکونه

اوومه ماده:

د پوهنې وزارت دلاندې د ندو او واکونو لرونکی دی :

شمول درمکتب باشد، بـه دورهٔ تعلیمات قبل از مکتب شامل می شوند .

(۳) اطفا ل و نوجوانانی کـه سن آنها از نـه سال تجاوز کرده باشد، زمینه تعلیم وتربیه آنها مطابق لایحهٔ مربوط فراهم می گردد .

اداره و تنظیم

مادهٔ ششم :

وزارت معارف عالی ترین مرجع طرح پالیسی ، اداره کننده ، هدایت دهنده و تطبیق کننده اهداف مندرج مادهٔ دوم این قانون و مسئول تنظیم امور مربوط به تعلیم و تربیهٔ دوره های تعلیمی ملکی پائینتراز لسانس در سطح کشورمی باشد .

وظایف و صلاحیت ها

مادهٔ هفتم :

وزارت معارف دارای وظایف و صلاحیت های ذیل می باشد :

۱–له ښوونځي څخــه ددمخــه ښوونو، منځنیو (اساسي)، ثانوي، تخنیکي–مسلکي، حرفوي او هنري ښوونواو درسمي اسلامي ښوونو، د ښوونکي دروزنې ،سواد زده کړې اوحیاتي سواد او دغیر حــضوري ښوونو او له لرې واټــن څخــه د ښوونو دبرنامو تنظیمول او اداره.

۲–د ټــولنې داړتیــاوو مطــابق، دښوونځیو،مدرســو دښـــوونکي دروزنـــــــې دمؤســــــسو، تخنیکي– مــسلکي، حرفــوي او هنري ښوونځیواود سواد زده کړې د نهاري او لیلیه مرکزونو جوړول.

۳–ممتازو، غوره او د فوق العاده استعداد لرونکو زده کوونکــو او ځانګړې مرستې تــه اړو زده کوونکــو ته د مختصو دولتــي ښــوونځیو جوړول اوسمبالول .

۴–دکورنیوخصوصي ،ګــډو او بین المللي ښـــوونود مؤســـسود جوړېدو د جواز صادرول او دهغو له فعالیتونو څخه څارنه کول.

۱–تنظیم برنامه های تعلیمات قبل از مکتــب، تعلیمــات متوســـطه (اساسی)، ثــانوی، تخنیکــی – مــسلکی، حرفــوی و هنــری و تعلیمـــات رســـمی اســـلامی، تربیــه معلــم، ســواد آمــوزی وسواد حیاتی وتعلیم غیرحضوری وتعلیم از راه دور .

۲–تأســـیس مکاتب،مــــدارس، مؤسسات تربیه معلــم، مکاتــب تخنیکی – مسلکی،حرفوی وهنری و مراکز سواد آموزی، نهــاری و لیلیه، مطابق به نیازمنــدی هــای جامعه .

۳–تأسیس و تجهیز مکاتب دولتی مختص به شاگردان ممتاز، نخبه و دارای استعداد های فوق العاده و شاگردان دارای نیازمنــدی هــای خاص .

۴_صدور جواز تأسیس مؤسسات تعلیمات خصوصی داخلی ،مختلط وبین المللی و نظارت از فعالیــت های آنها .

۵- د درسي و سايلو او ممددرسي موادو برابرول.

۶-د ښوونيزو مؤسسو د اړتيـــاوو مطابق دكتابتونونو، لابراتوارونـــو، كلتــــوري مركزونو،معلومـــــاتي تكنالوژۍاوسپورتي ډگرونو جوړول اودورزشي وسايلو برابرول.

۷- پدې قانون كې ددرج شـــوو ښوونيزو دوروفارغانوته دفراغـــت د سند صادرول .

دپوهنې علمي شوري

اتمه ماده :

(۱) دپاليسۍ دطرحې ،دخط مشې، موخو، پلان اوپه ښوونيز او روزنيز سيستم كې د اصلاحاتو، ښـــوونيز نصاب، د ښوونكي د روزنـــې او علمي څېړنو په ډگركې د مناســـبو طرحو د تدوينېدو په هكله د علمي ښــــوونيزو اومــــسلكي مـــشورو دوړاندې كولو په منظور، د پوهنې وزارت په چوكاټ كې دپـــوهنې علمي شوري جوړېږي.

(۲)دپوهنې دعلمي شوري جوړښت

۵_تهيه وسايل درسى و مواد ممد درسى .

۶_ايجاد كتابخانه ها، لابراتوار ها، مراكز فرهنگى، تكنالوژى معلوماتى و ميدان هاى سپورتى وتهيه وسايل ورزشى مطابق به نيازمندى هـــاى مؤسسات تعليمى .

۷-صدور سند فراغت تعليمى به فارغان دوره هاى تعليمى منـــدرج اين قانون .

شوراى علمى معارف

مادۀ هشتم :

(۱) به منظورارايۀ مـــشوره هـــاى علمى، تعليمى و مسلكى در عرصه طرح پاليسى، تدوين طرح هـــاى مناسب راجع بـــه خـــط مـــشى، اهداف، پـــلان و اصـــلاحات در سيستم تعليمى و تربيتى، نـــصاب تعليمى، تربيۀ معلـــم و تحقيقـــات علمى، شوراى علمى معـــارف در چوكات وزارت معارف تأسيس مى گردد .

(۲) تركيب وتعداد اعضاى شوراى

اودغږوشمېراو دهغې دفعاليت ډول داړوندې لايحې مطابق تنظيمېږي.

(۳)دپوهنې دعلمي شوري غــړي، دمناسب حق الحضور مستحق دي چې دپوهنې وزارت له بودجې څخه ورکول کېږي.

دښوونځيو، مدرسو اوښوونيزو مؤسسوجوړول

نهمه ماده:

(۱) دپــوهنې وزارت، داړتيـــاوړ ښوونځي، مدرسې اوښوونيز کورســـونه په دې قانون کې درج د مختلفـــو دورو ښوونوته دټولنې داړتياوو له پام کې نيولوسره او ددولت دمالي امکاناتو په حدودوکې د اړونـــدو لايحو او ښــوونيزو او روزنيـــزو معيارونو مطابق جوړوي .

(۲) دکوچيانو داطفـــالو ښـــوونه او روزنه په ثابتويا سيارو ښوونځيو کې صورت مومي. دپوهنې وزارت دمـــالي امکاناتوپــه حـــدودوکې دکوچيانو اطفالو ته دآســـانتياوود

علمی معارف و نحوهٔ فعاليـــت آن مطابق لايحه مربوط تنظيم می گردد.

(۳) اعضا ی شورای علمی معارف مستحق حق الحضور مناسب مـــی باشند که از بودجهٔ وزارت معارف پرداخته می شود .

تأسيس مکاتـــب، مـــدارس و مؤسسات تعليمی

مادهٔ نهم :

(۱) وزارت معارف مکاتـــب، مـــدارس، مؤسسات و کورس های تعليمـــی مورد نيازرابرای دوره های مختلف تعليمات مندرج اين قانون، بـــا در نظر داشت نيازمندی های جامعـــه ودرحدود امکانات مالی دولـــت مطابق به لوايح و معيار های تعليمی و تربيتی مربوط تأسيس می نمايد .

(۲) تعليم و تربيهٔ اطفال کـــوچی در مکاتب ثابت يا سيار صـــورت می گيـــرد. وزارت معـــارف در حدود امکانـــات مـــالی جهـــت ايجاد سهولت برای اطفا ل کوچی،

برابرولو لپاره ليليې جوړوي .

دليليو جوړول

لسمه ماده :

دپوهنې وزارت ،پــه دې قـــانون کـــې درج شوومختلفوښـــوونيزو دوروته دټولنې دافرادو دلاس رسۍ په منظور ،داړتياوو اوددولت دمالي امکاناتوله په نظر کـــې نيولوســـره داړونـــدولايحومطابق ښـــوونيزې ليليې جوړوي .

د داخلي خصوصي، مختلفو او بين المللي ښوونيزې مؤسسو جوړول

يوولسمه ماده:

(۱)بهرني حقيقي اوحکمي اشخاص کولی شي دافغان اوبهرنيو اتبـــاعو لپاره په دې قانون کـــې پـــه درج شـــوومختلفو ښـــوونيزو دورو کـــې خصوصي کورنی،گـــډې او بـــين المللي ښوونيزې مؤسسې له ملـــي اوبين المللی معيارونوسره د اړوندې مقررې مطابق جوړې کړي.

ليليه ها را تأسيس می نمايد .

تأسيس ليليه ها

مادۀ دهم :

وزارت معارف بـــه منظورتـــأمين دسترسی افراد جامعه به دوره های مختلف تعليمات مندرج اين قانون، با در نظر داشت نيازمندی هـــا و امکانات مالی دولت، ليليه هـــای تعليمی را مطابق لـــوايح مربـــوط تأسيس می نمايد .

تأسيس مؤسسه تعليمی خـــصوصی داخلـــــی، مخـــــــتلط و بين المللی

مادۀ يازدهم :

(۱) اشخاص حقيقـــی وحکمـــی داخلی وخـــارجی مـــی تواننـــد، مؤسسات تعليمی خـــصوصی داخلـــی، مختلط و بين المللی را با معيـــار های ملی و بين المللـــی در دوره های مختلف تعليمات مندرج ايـــن قانون برای اتباع افغان و خـــارجی مطابق مقررۀ مربوط تأسيس نمايند.

(۲)ددې مادې په (۱) فقره کی د درج شوومؤسسو درسي نــصاب، ښوونيزپلان او دفعاليت ډول او د زده کوونکو ،ښوونکو ،استادانو او مدرسانو دمنلو شرايط داړونــدې مقررې مطابق تنظيمېږي .

ښوونيزمعيارونه

دوولسمه ماده:

(۱) د هېواد د سړو او تود و سيمو د ښوونيز کال پيل او پــای، پـــه اوونۍ کې د درسي ساعتونو شمېر، په ټولګي کي دزده کوونکو دشمېر معيار، ښوونيز نصاب او پلان او د مختلفو ښوونيزو دورو د ازموينو د ارزونې سيستم، د اړوندو لايحـــو مطابق، د پوهنې د وزارت لخـــوا تنظيمېږي.

(۲) دښوونکو،استادانواومدرسانو دمنلوشرايط ،شمېراودهغو دارزونې اود ازموينود تګلارې اصـــول او دهغـــو نـــورعلمي، مـــسلکي او تخصصي معيارونه د اړوندو لايحو مطـــابق دپـــوهنې وزارت لخـــوا

(۲) نصاب، پلان تعليمی و طـــرز فعاليت مؤسسات مندرج فقرۀ (۱) ايـــن مـــاده و شـــرايط پـــذيرش شـــاگردان، معلمـــان ، اســـتادان ومدرسان طبق مقرره مربوط تنظيم می گردد .

معيار های تعليمی

مادۀ دوازدهم :

(۱) شروع و ختم سال تعليمـــی مناطق سرد سير و گرم سيرکشور، تعداد ساعات درســـی درهفتـــه، معيارتعداد شاگردان در صـــنف، نصاب و پلان تعليمی و ســيـــستم ارزيابی و امتحانـــات دوره هـــای تعليمی مختلف، مطـــابق لـــوايح مربوط توسط وزارت معارف تنظيم می گردد .

(۲) شـــــرايط پذيرش،تعــــداد ، معيارهای سويه معلمان ، استادان و مدرسان و اصول روش ارزيابی و امتحانات آن ها و ساير معيار های علمی ، مسلکی و تخصصی شـــان مطابق لوايح مربوط توسط وزارت

تنظيمېږي .

غيرحضوري ښوونه او له لرې واټن څخه ښوونه

ديارلسمه ماده :

دپوهنې وزارت داړوندې مقــررې مطابق ،په دې قانون کې پــه درج شوو مختلفو ښوونيزو دوروکې د غيرحضوري ښوونې اوله لرې واټن څخه دښوونې دتعميم زمينه برابروي.

له ښوونځي څخه دمخه ښوونې

څوارلسمه ماده :

د منځنيو(اساسي) ښـــوونو دورې لپاره د اطفالو دچمتوکولـــو پــه منظورله ښوونځي څخـــه دمخـــه ښوونې، داړوندې لايحې مطـــابق تنظيمېږي.

دخاصواړتياوولرونکواشخاصو ښوونه

پنځلسمه ماده :

دهغو اطفـــالو او بالغواشخاصـــو ښوونه چـــې دخاصوښـــوونيزواو روزنيـــزو اړتيـــاوولرونکي وي او

معارف تنظيم می گردد .

تعليم غيرحضوری وتعليم از راه دور

مادۀ سيزدهم :

وزارت معـــارف زمينـــۀ تعمـــيم تعليم غيرحضوری و تعليم از راه دور را در دوره هـــای مختلـــف تعليمات مندرج اين قانون مطـــابق مقررۀ مربوط فراهم می سازد.

تعليمات قبل از مکتب

مادۀ چهاردهم:

تعليمات قبل از مکتب به منظـــور آماده ساختن اطفال بـــرای دوره تعليمـــات متوســـطه (اساســـی) مطابق لايحۀ مربوط تنظيم مـــی گردد.

تعليم اشخاص دارای نيازمندی های خاص

مادۀ پانزدهم:

تعليم اطفال و اشخاص بالغی کـــه دارای نيازمندی های خاص تعليمی و تربيتی بوده و بنا بـــر عوامـــل

دمختلفو عواملوله امله له ښــووني څخه پاتې دي،په دې قانون کې په درج شوومختلفوښوونيزو دورو کې اړوندې لايحې مطابق تنظيمېږي.

دښـــــوونيزاوروزنيز راديـــــو تلويزيون برنامه

شپاړسمه ماده :

دپوهنې وزارت داطفـــالواو بـــالغو اشخاصو لپاره په دې قانون کې د درج شوو ښـــوونودمختلفو دورو دتعميم او د زده کړه ييز ،تفريحي، ورزشــــي او دعامــــه پوهـــــاوي دبرنامو د پراختيا په منظوردښوونيز او روزنيز راډيو تلويزيون برنـــامې تنظيموي او خپروي .

دوه يم فصل

منځنۍ (اساسي)ښوونې

دمنځنيو(اساسي) ښوونو دوره

اوولسمه ماده:

دمنځنيو(اساسي) ښوونو پـــه دوره کې، له لومړي ټولګي څخه د نهم ټولګي ترپايته رسېدو پورې شـــامل

مختلف از تعليم و تربيه باز مانده اند، در دوره های مختلف تعليمات مندرج اين قانون مطـــابق لايحـــهٔ مربوط تنظيم می گردد.

برنامهٔ راديو تلويزيون تعليمی و تربيتی

مادهٔ شانزدهم:

وزارت معارف، به منظور تعمـــيم دوره های مختلف تعليمات مندرج اين قانون وتوسعهٔ برنامـــه هـــای آموزشی، تفريحـــی، ورزشـــی و اگاهی عامه برای اطفا ل واشخاص بالغ، برنامهٔ راديو تلويزيون تعليمی و تربيتی را مطابق لايحهٔ مربـــوط تنظيم ونشر می نمايد.

فصل دوم

تعليمات متوسطه (اساسی)

دورهٔ تعليمات متوسطه(اساسی)

مادهٔ هفدهم:

دورهٔ تعليمات متوسطه (اساســـی) شامل صنف اول الی ختم صـــنف نهم می باشد که طور اجبـــاری و

دي چې په اجباري او وړيا توګه په متوازن او عادلانه صورت، په سيمه کې د استوګن او کوچي نفوس د شمېر او د ښوونيز او روزنيز معيار له په پام کې نيولو سره برابـــر او پراختيا مومي.

دمنځنيو (اساســـي) ښـــوونود دورې موخې

اتلسمه ماده:

دمنځنيو(اساسي) ښـــوونود دورې موخې عبارت دي له:

۱- د اسلام د سپېڅلي ديـــن پـــه اساساتو او احکامو پوهېـــدل او د عقايـــدو او اســـلامي ارزښـــتونو پياوړتيا. غير مسلمان زده کوونکي لدې حکم څخه مستثني دي.

۲-داسلامي احساس اووطن دوســـتي، ملي يووالي او تـــړون، عـــدالت، مساوات ،ګډ ژوندانه ، ســـولې او دوستي ، زغم منلو او پرځان باندې د باور دروحيې وده اوپياوړتيا.

۳-دبشرحقوقو اود ښځو حقوقوته

رايگان به صورت متوازن و عادلانه با درنظرداشـــت تعـــداد نفـــوس مسکون وکوچی در محـــل و در مطابقت با معيار های تعليمـــی و تربيتی فـــراهم و توســـعه مـــی يابد.

اهداف دورهٔ تعليمات متوسطه (اساسی)

مادهٔ هجدهم :

اهداف دورهٔ تعليمات متوســـطه (اساسی) عبارت اند از:

۱- فهم اساسات و احکام ديـــن مقدس اســـلام و تقويـــهٔ عقايـــد وارزشهای اســـلامی. شـــاگردان غيـــر مـــسلمان از ايـــن حکـــم مستثنی اند.

۲- رشد و تقويهٔ احساس اسلامی و روحيهٔ وطن دوستی، وحـــدت و همبستگی ملی، عدالت، مساوات، زيست بـــاهمی، صلح،دوســـتی، تحمل پذيری و اعتماد به نفس.

۳- رشد و تقويهٔ احترام به حقوق

داحترام داحساس وده اوپياوړتيا.
۴- دژوند چاپېريال ساتني او لــه هغې څخه د سالمې ګټې اخستنې له اهميت څخه دزده کوونکو خبرول اوپه مخدره موادوبانــدې د نــه روږدي کېدو دروحيې پياوړتيا.
۵- د ټولنيز احساس د مسئوليت وده اوپياوړتيا، قوانينــو، نظــم او دسپلين او د معاشــرت ادب تــه پابندي، والدينو، مشرانو، ښوونکو، استادانو، مدرسا نو ته درهٔ ناوی او دکور، ښــوونځي او ټــولنې پــه چاروکې اغېزمن ګډون.
٦- د زده کوونکــو د جــسمي، روحي، اخلاقي، ذهني، عاطفي او ټولنيزې سلامتی وده اوپياوړتيا.
۷- داسلامي ارزښــتونو مطــابق دروزنيزو، ورزشي، فرهنګــي او هنري برنامو پراختيا او غزول.
۸- د حياتي سواد حاصلول او په ملي او بين المللي ژبودلوســتلو، ليکلو، ويلو اواورېدلو دمهــارتونو پرمختيا.

بشر وحقوق زن.
۴- آگاه ساختن شــاگردان بــه اهميت محافظت محيط زيــست و استفاده ســالم از آن و تقويــهٔ روحيهٔ عــدم اعتيــاد بــه مــواد مخدر.
۵- رشدوتقويهٔ احساس مسئوليت اجتماعی، پابندی به قوانين، نظــم ودسپلين وآداب معاشرت، احترام به والــدين، بزرگــان، معلمــان، استادان، مدرسان و اشتراک مؤثر در امور خانواده، مکتب و جامعه و روحيهٔ مساعدت، مهربانی و همکاری.
٦- رشد و تقويهٔ سلامت جسمی، روحی، اخلاقی، ذهنی، عــاطفی و اجتماعی شاگردان.
۷- توسعه و گسترش برنامه های تربيتی، ورزشی ، فرهنگی و هنری مطابق ارزشهای اسلامی.
۸- کسب سواد حياتی و انکشاف مهارت های خوانــدن، نوشــتن، گفتن و شنيدن به زبانهای ملــی و بين المللی.

۹- دمطالعې دعادت او فرهنګ وده او پیاوړتیا .

۱۰- دټولنیزو او طبیعي علومود اساساتو د پوهې ترلاسه کول.

۱۱- د نوښت، ذکاوت او ستونزو د تشخیص او د هغو د حل دمعقولو لاروچارود لټولود حس وده اوپیاوړتیا.

۱۲-د ثانوي دورې زده کړو (ښوونو) ته د زده کوونکو چمتو کول.

۹- رشد وتقویهٔ عادت و فرهنگ مطالعه .

۱۰- کسب دانش اساسات علوم اجتماعی و طبیعی.

۱۱-رشد و تقویهٔ حس ابتکار، ذکاوت و تشخیص مشکلات و جستجوی راه های حل معقول آن.

۱۲- آماده ساختن شاگردان برای تعلیمات دورهٔ ثانوی.

درېیم فصل

دثانوي دوري عمومي ښوونې

دثانوي ښوونودوره

نولسمه ماده:

دثانوني دورې په عمومي ښوونوکې لسم، یوولسم او دوولسم ټولګي شامل دي چي په وړیا توګه،په متوازن او عادلانه صورت سره، په سیمه کې د استوګن اوکوچي نفوس د شمېر او ښوونیزو او روزنیزو

فصل سوم

تعلیمات عمومی دورهٔ ثانوی

دورهٔ تعلیمات ثانوی

مادهٔ نزدهم:

تعلیمات عمومی دورهٔ ثانوی شامل صنوف دهم، یازدهم و دوازدهم می باشد که طور رایگان به صورت متوازن و عادلانه با درنظر داشت تعداد نفوس مسکون و کوچی در محل و معیار های

معيارونو له په پام کې نيولوســره دمنځنيو(اساسي) ښوونو د دورې د نهموټولګيو فارغانو ته برابرېږي.

دثانوي دورې دعمومي ښوونو موخې

شلمه ماده:

دثانوي دورې د عمومي ښــوونو موخې، د دې قانون په اتلسمه ماده کې پر درج شوو موخو برســېره عبارت دي له:

۱- دزده کوونکو داسلامي عقايدو او ارزښتونو د فهم او ټېنګــښت وده او پياوړتيا. غير مــسلمان زده کوونکي لدې حکم څخه مستثني دي.

۲- هېواد او د افغانستان د اسلامي جمهوريت نظام ته د وفــادارۍ، د خپلواکۍ دساتنې، لــه ځمکنــۍ بشپړتيا او ملي ګټو څخه د دفاع، د عامه مالونواوشتمنيود ساتنې، لــه اسلامي ارزښتونو او غــوره ملــي عنعنو سره انډول ، د ديموکراسۍ د ټينګښت دروحيې وده اوپياوړتيا.

تعليمی و تربيتی بــرای فارغــان صنوف نهم دورۀ تعليمات متوسطه (اساسی) فراهم می گردد.

اهداف تعليمات عمــومی دورۀ ثانوی

مادۀ بيستم:

اهــداف تعليمــات عمــومی دورۀ ثانوی علاوه بــر اهــداف مندرج مادۀ هجدهم ايــن قــانون عبارت اند از:

۱- رشد وتقويۀ فهــم و تحکــيم عقايــد و ارزشــهای اســلامی شاگردان. شاگردان غير مــسلمان از اين حکم مستثنی اند.

۲- رشد و تقويۀ روحيه وفاداری به وطن و نظام جمهوری اســلامی افغانستان، حفظ استقلال ، دفاع از تماميت ارضــی و منــافع ملــی، حراست از اموال و دارائی هــای عامه و تحکيم ديموکراسی متناسب به ارزشهای اســلامی و عنعنــات پسنديدۀ ملی.

۳- دسولې او مساوات دفرهنګ وده او پياوړتيا.

۴- د دخانياتو، مخدرو موادو، مسکراتو،ايدزاونوروناروغيو، تروريزم، جګړې ، تاوتريخوالي ، تبعيض او هر ډول تعصب په زيانونو، د زده کوونکو پوهول.

۵- د اسلامي پوهنې، ټولنيزو علومو، طبيعي علومو او رياضياتو وده او پراختيا .

٦- په ملي او بين المللي ژبو کې د مهارتونو پياوړتيا.

۷- د معلوماتي تکنالوژي په ګډون له معاصرې تکنالوژۍ څخه ګټه اخستل .

۸- د مطالعې، تفکر او تحليل او د علمي څېړنو او ځاني ارزونې د عادت او فرهنګ، وده او پياوړتيا.

۹- دښوونو او لوړو زدکړو د دوام او د کسب او کار لپاره د زده کوونکو چمتو کول.

۳- رشد وتقويۀ فرهنگ صلح و مساوات .

۴- آگاه ساختن شاگردان به اضراردخانيات، مواد مخدر، مسکرات، ايدز و ساير امراض، تروريزم، جنگ، خشونت،تبعيض وهرنوع تعصب وساير منکرات.

۵- رشد و توسعۀ دانش اسلامی، علوم اجتماعی، علوم طبيعی و رياضيات.

٦- رشد و تقويۀ مهارت ها در زبانهای ملی و بين المللی.

۷- استفاده از تکنالوژی معاصر به شمول تکنالوژی معلوماتی.

۸- رشد وتقويۀ عادت و فرهنگ مطالعه، تفکر و تحليل و تحقيقات علمی و ارزيابی خودی.

۹- آماده ساختن شاگردان برای ادامۀ تعليمات و تحصيلات عالی و کسب و کار.

خلورم فصل

د اسلامي ښوونو دوره

اسلامي ښوونې

يوويشتمه ماده:

(۱) داسلامي رسمي ښوونو په دوره کې له لسم ټولګي څخه د څوارلسم ټولګي ترپايته رسېدو پورې شامل دي چې په وړيا توګه په متوازن اوعادلانه صورت په سيمه کې د استوګن اوکوچي نفوس د شمېر او دښوونيزو او روزنيزو معيارونو له په پام کې نيولوسره ، د منځنيو (اساسي) ښوونو د دورې د نهمو ټولګيو د فارغانو لپاره برابر او پراختيا مومي.

(۲) د دارالحفاظونو په ښوونوکې له لومړي ټولګي څخه د دوولسم ټولګي ترپايته رسېدو پورې شامل دي چې په دولتي دارالحفاظونو کې په وړيا توګه برابرېږي او پراختيا مومي .

فصل چهارم

تعليمات اسلامی

دورۀ تعليمات اسلامی

مادۀ بيست و يکم:

(۱) دورۀ تعليمات رسمی اسلامی شامل صنف دهم الی ختم صنف چهاردهم می باشد که طور رايگان در مدارس تعليمی دولتی به صورت متوازن و عادلانه با درنظرداشت تعداد نفوس مسکون وکوچی در محل و معيار های تعليمی و تربيتی برای فارغان صنوف نهم دورۀ تعليمات متوسطه (اساسی) فراهم و توسعه می يابد.

(۲) تعليمات دارالحفاظ ها شامل صنف اول الی ختم صنف دوازدهم می باشد که طور رايگان در دارالحفاظ های دولتی فراهم وتوسعه می يابد

داسلامي ښوونو د دورې موخې

دوه ويشتمه ماده:

د اسلامي رسمي ښوونو او د ارالحفاظونو موخې د دې قانون په اتلسمه او شلمه مادوکې پر درج شوو موخو بر سېره عبارت دي له:

۱- د اسلام د سپېڅلي دين د اعتقادي، علمي او اخلاقي اصولو، قواعدو او حكمونو زده كړه او په فردي، ټولنيز ژوندانه كې له هغو څخه ګټه اخستل او د كورنۍ، مدرسې او ټولنې په ژوندانه كې اغېزمنه او ګټوره برخه اخستنه.

۲- د تدريس، وعظ، تبليغ، ارشاد او امامت لپاره د عالمانو، خطيبانو، مبلغينو، مدرسينو او د قرآن مجيد د حافظانو روزل.

۳- ددولتي اوخصوصي مدرسو او ښوونيزومؤسسولپاره داسلامي علومو اوعربي ژبې د مسلكي ښوونكو روزل.

اهداف دورهٔ تعليمات اسلامی

مادهٔ بيست و دوم:

اهداف دورهٔ تعليمات رسمی اسلامی و دار الحفاظ ها علاوه بر اهداف مندرج مواد هجدهم و بيستم اين قانون، عبارت اند از:

۱- آموزش اصول، قواعد و احكام اعتقادی، علمی و اخلاقی دين مقدس اسلام و استفاده از آن در زندگی فردی و اجتماعی و سهم گيری مؤثر و مفيد در حيات خانواده، مدرسه و اجتماع.

۲- تربيهٔ علما، خطبا، مبلغين ، مدرسين و حافظان قرآن مجيد برای تدريس، وعظ، تبليغ، ارشاد و امامت.

۳- تربيهٔ معلمان مسلكی علوم اسلامی و زبان عربی برای مدارس و مؤسسات تعليمی دولتی و خصوصی.

پنځم فصل

تخنيکي–مسلکي ، حرفوي او هنري ښوونې

دتخنيکي–مسلکي ، حرفوي او هنري ښوونودوره

درويشتمه ماده:

(۱) د تخنيکي–مسلکي، حرفوي او هنري ښوونوپه دوره کې له لسم ټولګي څخه د څوارلسم ټـــولګي ترپايته رسېد و پورې شامل دي چې په دولتي ښوونيزو مؤسسوکې پـــه وړيا توګه، په متوازن او عادلانـــه صورت،په سيمه کې داستوګن او کوچي نفوس د شمېر او ښوونېز او روزنيز معيار په پام کې نيولو سره، دمنځنيو(اساسي) ښوونود ښوونځيو فارغانو ته برابر او پراختيا مومي.

(۲) په تخنيکي–مسلکي، حرفوي او هنـــــري روزنيزوکورســـــونو کې دلنډې مودې دورې شـــاملې دي چـــې د حرفـــوي مهـــارتونو دودې په منظور دېـــوهنې وزارت

فصل پنجم

تعليمات تخنيکی – مسلکی، حرفوی و هنری

دورۀ تعليمـــات تخنيکـــی – مسلکی، حرفوی و هنری

مادۀ بيست وسوم:

(۱) دورۀ تعليمـــات تخنيکـــی – مسلکی، حرفوی و هنری شـــامل صنف دهم الـــی خـــتم صـــنف چهاردهم می باشد که درمؤسسات تعليمـــی دولتـــی، بـــه صـــورت متـــــوازن و عادلانـــــه بـــــا در نظرداشت تعداد نفوس مـــسکون وکوچی در محل و معيـــار هـــای تعليمی و تربيتی، بـــرای فارغـــان مکاتب تعليمات متوسطه (اساسی) فراهم وتوسعه می يابد .

(۲)کورس های آموزشی تخنيکی– مسلکی، حرفوی و هنری شـــامل دوره های کوتاه مدت می باشد که به منظور رشد مهارت های حرفوی مطابق به نيازمندی های جامعه در

په ښوونيزو مؤسسو کې برابريږي .

دتخنيکی – مسلکي ،حرفوي او هنري ښوونو ددورې موخې

څلېريشتمه ماده:

د تخنيکي–مسلکي، حرفوي او هنري ښوونو د دورې موخې، د دې قانون په شلمه ماده کې پر درج شوو موخو بر سېره عبارت دي له:

۱– د ملي اوبين المللي معيارونو له په نظر کې نيولو او د ښځو اړتياوو ته په پام سره د ټولنې او بين المللي مارکېټ په اړتيا وړ تخنيکي–مسلکي، حرفوي او هنري څانگو کې د بشري ځواکونو روزنه .

۲– په تخنيکي–مسلکي، حرفوي او هنري برخوکې په اړتيا وړ اړوندو څانگو کې په نظري او عملي توگه دپوهې او مهارتونو وده اوپرمختيا.

۳– په مناسبو او اړتياوړ څانگوکې دړندو (نابينا) اومعلولوزده کوونکو

مؤسسات تعليمی وزارت معارف فراهم می گردد.

اهداف دورۀ تعليمات تخنيکی –مسلکی،حرفوی وهنری

مادۀ بيست و چهارم :

اهداف دورۀ تعليمات تخنيکی – مسلکی، حرفوی و هنری علاوه بر اهداف مندرج مادۀ بيستم اين قانون عبارت اند از:

۱– تربيۀ قوای بشری در رشته های تخنيکی – مسلکی، حرفوی و هنری مورد نياز جامعه و مارکيت بين المللی با در نظر داشت معيار های ملی وبين المللی وبا توجه به نيازمندی های خاص زنان .

۲– رشد و انکشاف دانش و مهارتها در بخشهای تخنيکی– مسلکی، حرفوی و هنری به صورت نظری و عملی در رشته های مورد نياز.

۳– آموزش تعليمات خاص برای شاگردان نابينا و معلول در

لپاره د خاصو ښوونو زده کړه.

۴- د لوړو ښوونو او زده کړو په مؤسسو کې د شامليدو لپاره د زده کوونکو چمتوکول.

شپږم فصل

دښوونکي روزنه

دښوونکي د روزنې د ښوونو دوره

پنځه ويشتمه ماده:

دښوونکي د روزنې د ښوونې په دوره کې له لسم ټولګي څخه د څوارلسم ټولګي تر پايته رسېد و پورې شامل دي چې په وړيا توګه، په متوازن او عادلانه صورت، په سيمه کې داستوګن اوکوچي نفوس د شمېر او دښوونيز و او روزنيز و معيارونو له په پام کې نيولوسره، د منځنيو (اساسي) او ثانوي ښوونو د ښوونځيو د فارغانو لپاره جوړ او پراختيا مومي.

رشته های مناسب ومورد نیاز.

۴- آماده ساختن شاگردان جهت شمول در مؤسسات تعلیمات و تحصیلات عالی.

فصل ششم

تربیه معلم

دورۀ تعلیمات تربیه معلم

مادۀ بیست و پنجم:

دورۀ تعلیمات تربیۀ معلم شامل صنف دهم الی ختم صنف چهاردهم می باشد که به صورت رایگان و متوازن و عادلانه با در نظرداشت تعداد نفوس مسکون وکوچی در محل و معیار های تعلیمی و تربیتی، برای فارغان مکاتب تعلیمات متوسطه (اساسی) و ثانوی فراهم و توسعه می یابد.

دښوونکي د روزنې دښوونو د دورې موخې

شپږويشتمه ماده:

دښوونکي دروزنې دښوونو ددورې موخې عبارت دي له:

۱- په دې قانون کې ددرج شوو منځنيو(اساسي) او ثانوي ښوونو دموخودپلي کولوپه منظوراود ښوونې اوروزنې د نظام له روزنيزو اړتياوو سره سم ،دعالي او مسلکي پوهې په معيارونو سره د ديندارو ښوونکو ،استادانو او مدرسانو روزنه .

۲-دمسلکي ښوونکو، استادانو او مدرسانودشمېر زياتوالی .

۳-د ښوونکو ، استادانو او مدرسانو دمسلکي پوهې اومهارتونو دکچې لوړتيا .

۴- په خدمت کې دننه(داخل خدمت)ښوونکو،استادانواومدرسانو دمهارتونو دملي ازموينې دتېرولو دزمينې برابرول .

اهداف دورۀتعليمات تربيه معلم

مادۀ بيست و ششم:

اهداف دورۀ تعليمات تربيه معلم، عبارت اند از:

۱- تربيه معلمان ،استادان ومدرسان متدين با معيار های دانش و مهارت های عالی مسلکی به منظور تحقق اهداف تعليمات متوسطه (اساسی) و ثانوی مندرج اين قانون و مطابق به نيازمندی های آموزشی نظام تعليم و تربيه.

۲- افزايش تعداد معلمان ، استادان و مدرسان مسلکی .

۳- ارتقای سطح دانش و مهارت های مسلکی معلمان ، استادان و مدرسان .

۴- فراهم آوری زمينۀ سپری نمودن امتحان ملی مهارت های معلمان، استادان ومدرسان داخل خدمت .

په خدمت کې دننه او دمخــه پروګرامونه

اوویشتمه ماده :

دپـــوهنې وزارت پـــه دې قـــانون کې درج دمختلفوښوونیزو دورو د اړتیاووله په نظرکې نیولو سره پـــه خدمت کې دننه او دمخه ښوونکو، استادانواو مدرسانو دروزنې لپـــاره اغېزمن پروګرامونه طرح اوتطبیقوي.

اووم فصل

دښوونیز او روزنیز ساینس او تکنالوژۍ مرکز

دښوونیزاوروزنیز ســـاینس او تکنالوژۍ مرکزجوړول

اته ویشتمه ماده:

په ښوونځیواو ښوونیز و او روزنیزو مؤسسوکې د ساینس او ریاضیاتو د ښوونو او دمعلوماتي تکنـــالوژۍ د زده کړې دکیفیت دښه کولو، پراختیـــا اوپرمختیا اود علمي څېړنـــو پـــه منظور، دښوونیز او روزنیز ساینس

پروگرام های داخل وقبـــل از خدمت

مادهٔ بیست و هفتم :

وزارت معارف با درنظر داشـــت نیازمندی های دوره های مختلف تعلیمی مندرج این قانون،پروگرام های مؤثر را برای تربیه معلمـــان، استادان ومدرسان داخل وقبـــل از خدمت طرح و تطبیق می نماید.

فصل هفتم

مرکز ساینس و تکنالوژی تعلیمی وتربیتی

تأســـیس مرکـــز ســـاینس وتکنالوژی تعلیمی وتربیتی

مادهٔ بیست وهشتم:

به منظور بهبود کیفیت، توســـعه و انکشاف و تحقیقـــات علمـــی در تعلیمات ساینس وریاضیات،آموزش تکنالوژی معلوماتی واستفاده از آن در مکاتب و مؤسسات تعلیمی وتربیتـــی، ادارهٔ مرکز ساینس و تکنـــالوژی

او تکنالوژۍ د مرکز اداره جوړېږي.

دښوونيز او روزنيز ساينس او تکنالوژۍ دمرکز اړونده چارې او دهغهٔ دعلمي غړو دندې او واکونه داړوندې لايحې مطابق تنظيمېږي.

دښوونيز او روزنيزساينس او تکنالوژۍ دمرکزموخې

نهه ويشتمه ماده:

دښوونيز او روزنيز ساينس اوتکنالوژۍ د مرکز موخې عبارت دي له :

۱- دساينس ،رياضياتو اومعلوماتي تکنالوژۍ باکيفيته او معاصرو علوموته دټولو ځانګو اومختلفو روزنيزو دورو د زده کوونکو دلاس رسۍ تأمينول .

۲- د ساينس ،رياضياتواو معلوماتي تکنالوژۍ د استادانو او ښوونکو د علمي او مسلکي پوهې دسطح لوړول او د عملي مهارتونو وده.

۳- د ښوونيزې تکنالوژۍ استعمال اوورځخه ګټه اخستل اود با کيفيته عملي او نظري زده کړې په موخه

تعليمی و تربيتی تأسيس می گردد.

امورمربوط به ادارهٔ مرکز ساينس و تکنالوژی تعليمی و تربيتی و وظايف و صلاحيت های اعضای علمی آن مطابق لايحهٔ مربوط تنظيم می گردد.

اهداف مرکزساينس وتکنالوژی تعليمی وتربيتی

مادهٔ بيست ونهم :

اهداف مرکز ساينس و تکنالوژی تعليمی و تربيتی عبارت انداز :

۱- تأمين دسترسی شاگردان تمام رشته ها و دوره های مختلف تعليمی به آموزش با کيفيت و معاصر علوم ساينس، رياضيات و تکنالوژی معلوماتی.

۲- ارتقای سطح دانش علمی و مسلکی ورشد مهارت های عملی استادان و معلمان ساينس، رياضيات و تکنالوژی معلوماتی.

۳- استعمال و استفاده ازتکنالوژی تعليمی وتربيتی وتهيهٔ مواد ممد درسی مضامين ساينس،

د ساینس ، ریاضیاتواو معلوماتي تکنالوژۍ دمضامینو د درسي ممدو مواد و برابرول اود معاصرې سمعي او بصري ښوونیزې او روزنیزې تکنالوژې برابرول او استعمال.

۴–دعلمي څېړنو له لارې دساینس، ریاضیاتو اومعلوماتي تکنالوژۍ پر درسي کتابو باندې نوې کتنه.

۵– دساینس ،ریاضیاتو اومعلوماتي تکنالوژۍ دلابراتوارونو سمبالول او دګرځنده لابراتوارونو (Kits) اودلابراتواری تجربو دلارښودکتاب برابرول .

٦– د ساینس ، ریاضیاتواو معلوماتي تکنالوژۍ په ډګرکې د تخصصي او مسلکي کادرونو د روزلولپاره د زمینې برابرول.

اتم فصل

ښوونېز نصاب

ښوونېزواحد نصاب

دیرشمه ماده:

(۱) ښوونیزواحد نصاب هغه معیار

ریاضیات و تکنالوژی معلوماتی به هدف آموزش عملی و نظری با کیفیت و تهیه و استعمال تکنالوژی تعلیمی وتربیتی سمعی و بصری معاصر.

۴– تجدید نظر بر کتب درسی ساینس، ریاضیات و تکنالوژی معلوماتی از طریق تحقیقات علمی.

۵– تجهیز لابراتوارهای ساینس، ریاضیات و تکنالوژی معلوماتی و تهیه لابراتوار های سیار (Kits) و کتب رهنمای تجارب لابراتواری.

٦– مساعد ساختن زمینه برای تربیه کادر های تخصصی و مسلکی در عرصه ساینس، ریاضیات و تکنالوژی معلوماتی.

فصل هشتم

نصاب تعلیمی

نصاب واحد تعلیمی

مادۀ سی ام :

(۱)نصاب واحدتعلیمی، معیاری

دی چې دعمومي اوخصوصي ښوونې او روزنې کلي موخې تثبيتوي اوپر بنسټ يې د پوهنې وزارت د درسي کتابونو ښوونيز مفردات،دزده کړې ډول اوددرسي اودرسي ممدو وسايلو روزنه برابره او تنظيموي.

(۲) واحد ښوونيز نصاب په ټولو دولتي اوخصوصي ښوونيزومؤسسو کې يو شان تطبيقېږي. ددې قانون په يوولسمه ماده کې ،درج شوې بهرنۍ بين المللي ښوونيزې مؤسسې لدې حکم څخه مستثني دي.

دښوونيز نصاب برابرول ، تدوين او پرمختيا

يودېرشمه ماده:

(۱) د پوهنې وزارت د ښوونيز نصاب اودرسي موادو د برابرولو، تدوين اوپرمختيا او دهغهٔ د اړوندوچارو د تنظيم په منظور، دښوونيزو دوروعلمي بوردونه او د ښوونيز نصاب ، درسي موادو او خپرونو د پرمختيا اداره جوړوي

است که اهداف کلی تعليم و تربيه عمومی وخصوصی را تثبيت نموده وبراساس آن وزارت معارف مفردات تعليمی کتب درسی، طرز آموزش و ارزيابی، مواد و وسايل درسی و ممد درسی آنرا تهيه و تنظيم می نمايد.

(۲)نصاب واحد تعليمی، در تمام مؤسسات تعليمی و تربيتی دولتی و خصوصی طور يکسان تطبيق می شود. مؤسسات تعليمی بين المللی خصوصی مندرج مادۀ يازدهم اين قانون،ازاين حکم مستثنی می باشد.

تهيه، تدوين و انکشاف نصا ب تعليمی

مادۀ سی ويکم :

(۱) وزارت معارف به منظور تهيه، تدوين و انکشاف نصاب تعليمی ومواد درسی و تنظيم امور مربوط به آن ،بوردهای علمی دوره های تعليمی وادارۀ انکشاف نصاب تعليمی، مواد درسی و نشرات را ايجاد می نمايد که ترکيب، وظايف

چې دهغې ترکيب، دندې او واکونه د اړوندې لايحې مطابق تنظيمېږي.

(۲) د منځنيو (اساسي)، ثانوي، تخنيکي–مسلکي،حرفوي او هنري، اسلامي رسمي ښوونو د ښوونکي د روزنې ، سواد زده کړې اوحياتې سواد،له ښوونځي څخه دمخه ښوونې ،غير حضوري ښوونې او له لرې واټن څخه ښوونې د دورو ښوونيز واحد نصاب، د ټولنې د اړتياوو مطابق او د بين المللي منل شوو علمي معيارونو له په نظر کې نيولوسره ددې مادې په (۱) فقره کې ددرج شوو بوردونو په واسطه برابر او تدوينېږي او لاسته راغلو تجربوته په پام سره په دوامداره توګه پرې نوې کتنه کېږي او پرمختيا مومي.

(۳) د دې مادې په (۲) فقره کې درج شوي ښوونيز نصاب، د پوهنې د علمي شوري لخوا تصويب او دوزير له منظوري وروسته، تطبيقېږي.

و صلاحيت های آن مطابق لايحهٔ جداگانه تنظيم می شود.

(۲) نصاب واحد تعليمی دوره های متوسطه (اساسی)، ثانوی، تخنيکی– مسلکی، حرفوی و هنری، تعليمات رسمی اسلامی، تربيهٔ معلم، سواد آموزی و سواد حياتی، تعليمات قبل از مکتب و تعليم غير حضوری و تعليم از راه دور مطابق نيازمندی های جامعه و رعايت معيار های پذيرفته شدهٔ علمی بين المللی توسط بورد های مندرج فقرهٔ(۱) اين ماده تهيه و تدوين گرديده و با در نظر داشت تجارب بدست آمده به صورت متداوم تجديد و انکشاف می يابد.

(۳) نصاب تعليمی مندرج فقرهٔ (۲) اين ماده بعد از تصويب شورای علمی معارف و منظوری وزير تطبيق می گردد.

د تدريس ژبه

دوه دېرشمه ماده:

(۱) پدې قانون کې په درج شوو کورنيو دولتي ښوونيزو مؤسسو، کورنيو خصوصي ښوونيزو مؤسسو، ښوونيزواو روزنيزو پروګرامونو او د سواد زده کړې او دحياتي سوادپه مرکزونوکې تدريس،ددولت له رسمي ژبو(پښتو او دري) څخه په يوې کې صورت مومي.ددولت ددوو رسمي ژبو له جملې څخه دتدريس دژبې ټاکل، دسيمې داکثريت اوسېدونکو د مروجې ژبې پربنسټ، داړوندې لايحې مطابق صورت مومي.

(۲)په ښوونځيواوښوونيزومؤسسو کې دپښتو اودري ژبو زده کول حتمي دي .

(۳) په هغو سيمو کې چې اکثريت خلک يې دهېواد له درېيمو رسمي ژبو د ازبکي ، ترکمني، پشه يي، نورستاني، بلوچي ، پاميري او نورو ژبوڅخه په يوې باندې خبري

زبان تدریس

مادۀ سی و دوم :

(۱) تدریس در مؤسسات تعلیمی دولتی مندرج این قانون ، مؤسسات تعلیمی خصوصی داخلی و پروگرام های تعلیمی و تربیتی و مراکز سواد آموزی و سواد حیاتی به یکی از زبان های رسمی دولت(پشتو و دری) صورت می گیرد. تعیین زبان تدریس از جمله دو زبان رسمی دولت بر اساس زبان رایج اکثریت اهالی محل مطابق به لایحۀ مربوط صورت می گیرد.

(۲) فراگرفتن زبانهای پشتو ودری در مکاتب و مؤسسات تعلیمی حتمی می باشد.

(۳) در مناطقی که اکثریت مردم به یکی از زبانهای سوم رسمی کشور (ازبکی، ترکمنی، پشه یی، نورستانی، بلوچی، پامیری و سایر زبان ها) تکلم می نمایند، علاوه بر

کوي، د پښتو او دري ژبـــو پـــر تدريس بر سېره ددرسي مضمون په توګه د درېيمې ژبې د تدريس زمينه برابرېږي. د پوهنې وزارت دهېواد درسمي دريو ژبو دتــدريس پــه منظور،دښوونکي دروزنې د کتابونو اودرسي موادو د برابرولو په برخه کې اغېزمنې برنامې طرح اوتطبيقوي.

(۴) په بـــين المللـــي ښـــوونيز و مؤسسو کې تدريس په هغــه ژبــه صورت مــومي چـــې ښـــوونيزې مؤسسې ، دپوهنې د وزارت پــه موافقه ټاکلې ده ، ديوې رسمي ژبې (پـــښتو اودری) او د اســـلام د سپېڅلي دين د احکامو او اساساتو تدريس، په دغــه ډول ښـــوونيزو مؤسسو کې د افغان زده کوونکو لپاره دځانګړې کرنلارې مطابق چې دپوهنې وزارت لخـــوا برابـــره او تنظيمېږي ، صورت مومي.

(۵) ددې قانون پـــه درج شـــوو ښوونيزو مؤســـسو اودولتـــي او خصوصي ښـــوونيزو او روزنيـــزو

تدريس زبان پشتو و دری، زمينهٔ تدريس زبان سوم، منحيث مضمون درسی فراهم می گـــردد. وزارت معارف در عرصهٔ تربيـــه معلـــم، کتب و مواد درسی بـــه منظـــور تدريس زبان های ســـوم رســـمی کشور برنامه های مؤثری را طرح و تطبيق می نمايد.

(۴) تدريس در مؤسسات تعليمی بين المللی به زبانی صورت مـــی گيرد که مؤسسهٔ تعليمی به موافقهٔ وزارت معارف تعيين نموده است. تدريس يکی از زبانهـــای رســـمی (پشتو و دری)، احکام و اساسات دين مقدس اسلام در ايـــن نـــوع مؤسسات تعليمی برای شـــاگردان افغان مطابق طرزالعمل جداگانـــه که ازطرف وزارت معارف ترتيب وتنظيم می شود ، صـــورت مـــی گيرد .

(۵) تدريس زبان های خارجی در مؤسسات تعليمی مندرج اين قانون و پروگرام های تعليمی و تربيتـــی

پروګرامونوکې دبهرنيو ژبــو زده کړه له ښوونيزنصاب ســره ســم صورت مومي .

نهم فصل

د درسي هاخوا

(ماورا) فعاليتونه

د درسي هاخوا فعاليتونوتطبيق

دري دېرشمه ماده:

(۱)د پوهنې وزارت دزده کوونکو دښوونيزې سويې او شخـــصيت د ودې په منظور ديووالي، اتفـــاق، برابرۍ اوښه پو ها وي، مرســـتې، انسان دوستۍ ، وطن دوســـتۍ ، د بشر حقوقو او دښځودحقوقو د درڼ ناوي، له ډول ډول فرهنګونو سره د پېژندګلوۍ او دټولنې په ټولنيزو او فرهنګي چاروکې دګډون پــــه روحيې سره دزده کړې ترڅنــګ لاندې فعاليتونـــه ســـازمانوي او د ښوونکو، استادانواو مدرسانو تـــر لارښوونې لاندې يې تطبيقوي :

۱– د فرايـــضوسرته رســـولو او

دولتی و خصوصی در مطابقت بـــا نـــصاب تعليمـــی صـــورت مـــی گيرد.

فصل نهم

فعاليت های ماورای

درسی

تطبيق فعاليتهای ماورای درسی

مادۀ سی وسوم :

(۱) وزارت معارف به منظور رشد سويۀ تعليمی و شخصيت شاگردان با روحيۀ اتحاد، اتفاق، برابـــری، حس تفاهم، تعاون، انسان دوستی، وطن دوستی، احترام به حقوق بشر و حقوق زن، آشنايی با فرهنـــگ های متنوع و مشارکت در امـــور اجتمـــاعی و فرهنگـــی جامعـــۀ، فعاليـــــت هـــــای مـــــاورای درســـی ذيـــل را ســـازماندهی و تحـــت رهنمـــايی معلمـــان، اســـتادان ومدرســـان تطبيـــق می نمايد:

۱– تشويق وترغيب شاگردان بـــه

اسلامي اخلاقوته دژمنتوب لپاره دزده کوونکو هڅول اوترغیب .

۲–له اړوهېواد والوسره دمرستې، دژوند چاپیریال ساتنه، پاکۍ او ښېرازۍ ،آبادۍ اوبیارغونې په شمول داړوندې ښوونیزې مؤسسې په چاپیریال او له هغې څخه بهر په خیریه اوټولنیزو چارو کې ، فعال ګډون .

۳– له هېوادوالواودهېواد له بډاى فرهنګ اوتاریخ سره دښې پېژندګلوۍ او دملي یووالي دټینګښت په منظور، په علمي سیر کې فعال ګډون .

۴–دهېواد په دننه اوبهرکې په مسابقو، محفلونو اوعلمي هنري ، ادبي او ورزشي کنفرانسونوکې فعال ګډون.

۵– له اسلامي هېوادونواونورو دوستوهېوادونوسره د علمي سیر او زده کړې په منظور، دزده کوونکو دتبادلې دپروګرامونوجوړول.

۶– دملګروملتونودمنشور،

انجام فرایض و پابندی به اخلاق اسلامی.

۲– اشتراک فعال در امور خیریه و کار های اجتماعی بشمول کمکبه هموطنان نیازمند،حفظ محیط زیست، تنظیف و امور سر سبزی، آبادی و بازسازی در محیط مؤسسهٔ تعلیمی مربوطه و خارج آن.

۳– اشتراک فعا ل در سیر علمی به منظور آشنایی بهتر با هموطنان و فرهنگ و تاریخ غنی کشور و تقویهٔ اتحاد ملی.

۴– اشتراک فعال در مسابقات، محافل وکنفرانس های علمی، هنری، ادبی و ورزشی در داخل و خارج از کشور.

۵– ایجاد پروگرام های تبادلهٔ شاگردان به منظورسیر و آموزش علمی با کشور های اسلامی و سایر کشور های دوست.

۶– برگزاری ورکشاپ ها و

د بشرد حقوقودنړيوالي اعلاميې داساساتو اودانساني كرامت تــه د درۀ ناوي دتحكيم پــه منظــور، د وركشاپونو او سيمينارونو جوړول.

۷- د زده كړې ترڅنگ دنــورو فعاليتونوســازمانول چــې دزده- كوونكو دفكري،ذهني ،جسمي او شخصيت دودې سبب كېږي.

(۲) ددې مادې په (۱) فقره كــې پــه درج شــوو فعــاليتونوكې گډون دزده كوونكو د والدينو په موافقه، صورت مومي.

دپوهنې دڅارندوی جوړول

څلوردېرشمه ماده:

ددې قانون په درج شوو ښوونيزو مؤسسوكې دنظــم اودســپلين د كيفيت او اغېزمنتوب دپياوړتيا او دخپلې خوښې خيريه او ټــولنيزو خدمتونود سرته رسولو په منظور،په ښوونيزومؤسسوكې عندالضرورت د څارندوی ادارې جوړې اوپراختيا مومي .ددې ادارودفعاليت ډول د اړوندې لايحې مطابق، تنظيمېږي.

سيمينار ها بــه منظــور تفهــيم منشور ملــل متحــد، اساســات اعلاميــۀ جهــانی حقــوق بــشر و احترام به كرامت انسانی.

۷- سازماندهی ساير فعاليت های ماورای درسی كه منتج به رشــد فكری، ذهنی، جسمی و شخصيت شاگردان می گردد.

(۲) اشتراک در فعاليــت هــای منــــدرج فقـــرۀ (۱) ايـــن مـــاده بـــه موافقـــۀ والـــدين شاگردان صورت می گيرد.

تأسيس څارندوی معارف

مادۀ سی وچهارم :

به منظور تقويت كيفيت ومؤثريت، نظــم و دســپلين در مؤ ســسات تعليمـــی منـــدرج ايـــن قـــانون و انجام خدمات خيريه و اجتماعی رضـــا كارانـــه، عندالـــضرورت، ادارات څارنـــــدوی معــــارف تأسيس و توسعه می يابــد.طــرز فعاليـــت ايـــن ادارات مطـــابق لايحۀ مربوط تنظيم می گردد .

لسم فصل

دسوادزده کړې او حياتي

سواد ښوونې

سوادزده کړي او حياتي سواد

پنځه دېرشمه ماده :

په سواد زده کړې اوحياتي سـواد کې د ليک ،لوسـت او حـساب زده کړه او حياتي ،حرفوي اوشغلي (کسب) زده کړې شاملې دی چې له سواد څخه دبي برخـې بـالغو اشخاصواو له ښوونيزو مؤسـسو څخه دپاتې تنکيوځوانانو او ځوانانو لپاره، په هېوادکې په متوازنـه او عادلانه توګه تنظيمېږي .

دسواد زده کړې اوحياتي سواد موخې

شپږدېرشمه ماده :

دسواد زده کړې او حياتي سـواد موخې عبارت دي له :

۱- دسواد اوعلم د زده کړې پـه اړه، داسلام دمقدس دين دحکمونو

فصل دهم

تعليمات سواد آموزی و

سواد حياتی

سواد آموزی وسواد حياتی

مادۀ سی و پنجم :

سواد آموزی وسواد حياتی شـامل آموزش خواندن، نوشتن، حساب و آموزش دانش و مهـارت هـای حياتی، حرفوی و شغلی(پيشه) می گردد که بـرای اشـخاص بـالغ محروم از سـواد و نوجوانـان و جوانان بازمانـده از مؤسـسات تعليمی درکشور به صورت متوازن و عادلانه تنظيم می گردد.

اهداف سواد آموزی وسـواد حياتی

مادۀ سی وششم :

اهداف سوادآموزی و سواد حياتی عبارت اند از:

۱- رعايت احکام ديـن مقـدس اسلام در رابطه با آموزش سواد و

په پام کې نيول .

۲– دسواد نه لرونکواولږسواد لرونکو لپاره د ليک ،لوست، حساب او دحياتي اوحرفوي پوهې او مهارتونودترلاسه کولو دزمينې برابرول او د ښوونودغزېدو لپاره دهغوچمتوکول .

۳– دهغو تنکيو ځوانانواو ځوانانو لپاره چې له ښوونې څخه پاتې دي، په دې قانون کې ددرج شوو ښوونو د غزېدو لپاره دزمينې برابرول.

دسواد زده کړې او حياتي سواد اجباري ښوونې

اووه ديرشمه ماده :

(۱) ددولتي اوغيردولتي ادارو دبې سواده او لږ سوادلرونکو قراردادي کارکوونکولپاره دسواد زده کړې اوحياتي سواد ښوونې اجباري دي.

(۲) وزارتونه او دولتي اوغيردولتي ادارې مکلفې دي چې دپوهنې وزارت په مرسته په خپلواړوندو اداروکې دسواد زده کړې اوحياتي

علم.

۲– فراهم نمودن زمينه خواندن، نوشتن، حساب و کسب دانش و مهارت های حياتی و حرفوی بيسوادان وکم سوادان وآماده ساختن آنها برای ادامه تعليمات.

۳– فراهم نمودن زمينۀ ادامۀ تعليم مندرج اين قانون برای نو جوانان و جوانانی که از تعليم باز مانده اند.

تعلميات اجباری سوادآموزی و سواد حياتی

مادۀ سی وهفتم :

(۱) تعليمات سوادآموزی و سواد حياتی برای کارکنان قرار دادی بيسواد و کم سواد ادارات دولتی و غير دولتی اجباری می باشد.

(۲) وزارت ها و ادارات دولتی وغير دولتی مکلف اند زمينۀ تدوير پروگرام های سواد آموزی و سواد حياتی را به همکاری وزارت

سواددپروګرامونو ددايرولو زمينې برابرې کړي .

(۳) په وزارتونو او دولتي او غيردولتي اداروکې دسواد زده کړې اوحياتي سواد دپروګرامونو د اجراء ډول دجلا لايحې مطابق چې دپوهنې وزارت لخوا ترتيب اوتصويبېږي،تنظيمېږي.

(۴) ددې مادې په (۲) فقره کې درج شوي وزارتونه او دولتي اوغيردولتي ادارې مکلفې دي چې قرطاسيه او د زده کړې ځای برابر او دسوادزده کړې او حياتي سواد ښوونکي استخدام کړي .

(۵) دپوهنې وزارت مکلف دی چې ددې مادې په (۲) فقره کې ددرج شوو وزارتونو، دولتي اوغيردولتي اداروکتابونه ، دزده کړې مواد او دسوادزده کړې اوحياتي سواد د ښوونکو دزده کړې زمينه برابره کړي.

(۶) د پوهنې وزارت،دسواد زده کړې اوحياتي سواد ملي

معارف در ادارات مربوط فراهم نمايند.

(۳)طرز اجرای پروگرام های سوادآموزی وسواد حياتی در وزارت ها و ادارات دولتی و غير دولتی طبق لايحۀ جداگانه که از طرف وزارت معارف ترتيب و تصويب می گردد، تنظيم می شود.

(۴)وزارت ها و ادارات دولتی و غير دولتی مندرج فقرۀ (۲) اين ماده مکلف اند، قرطاسيه ومحل آموزش را تهيه ومعلمان سواد آموزی وسوادحياتی را استخدام نمايند.

(۵)وزارت معارف مکلف است کتب ، مواد آموزشی و زمينۀ آموزش معلمان سواد آموزی وسوادحياتی وزارت ها و ادارات مندرج فقرۀ (۲) اين ماده را تهيه و فراهم نمايد.

(۶)وزارت معارف، پروگرام های ملی سواد آموزی و سواد

پروگرامونه د ټولنې د اړتیــاوو او ددولت د مالي امکاناتوله په نظرکې نیولوسره په ټول هېواد کــې پــه متوازنه او عادلانه توګه اودټولنې د بې برخوقشرونو د لومړیتوبونو له په پام کــې نیولوســره داړونــدې کړنلارې مطابق، دایروي.

دسوادزده کړې او حیاتي سواد اداره او سمون

اته دېرشمه ماده :

(۱) دسواد زده کــړې اوحیــاتي سواد د ملي پروګرامونو دطرحې او تطبیق او دسرچینو دراجلبولو، ســمون، رهبرۍ اودنومړو پروګرامونــو د تطبیق له بهیرڅخه دڅــارنې پــه منظور، د پوهنې وزارت په چوکاټ کې دسواد زده کــړې او حیــاتي سواد عالي کمېسیون جوړېږي.

(۲) ددې مادې په (۱) فقره کې د درج شوي کمېسیون دغړوترکیب او دفعالیــــت ډول د اړونــــدې کړنلارې مطابق تنظیمېږي .

حیــــاتی را بــــادر نظرداشــــت نیازمندی های جامعه و امکانــات مالی دولت در تمام کــشور بــه صورت متوازن و عادلانــه وبــا رعایت اولویت های اقشار محروم جامعه مطابق طرز العمل مربــوط، تدویرمی نماید.

اداره و انسجام سوادآموزی و سواد حیاتی

مادهٔ سی وهشتم :

(۱) به منظــور طــرح و تطبیــق پروگرام های ملــی در عرصــه سوادآموزی و سواد حیاتی، جلب منابع، انسجام، رهبری و نظــارت از روند تطبیق پروگــرام هــای متذکره، کمیسیون عــالی ســواد آموزی و سواد حیاتی در چوکات وزارت معارف ایجاد می گردد.

(۲) ترکیب اعضاو طرز فعالیــت کمیــسیون منــدرج فقــرهٔ (۱) ایــن مــاده مطــابق طرزالعمــل مربوط تنظیم می گردد.

يوولسم فصل
متفرقه حکمونه

د جسمي او روحي ځورونې منع

نهه دېرشمه ماده:

د زده کوونکو هر ډول جسمي او روحي ځورول (حتي د هغوی د تأديب اواصلاح په منظور) بند دي . سرغړوونکی د قانون دحکمونو مطابق ترعدلي تعقيب لاندې نيول کېږي .

د سياسي فعاليتونو ممنوعيت

څلوېښتمه ماده:

(۱) پدې قانون کې د درج شوو ښوونيزو مؤسسواوښوونيزو او روزنيزوپروګرامونو په چاپېريال کې د زده کوونکو ،ښوونکو ، استادانو،مدرسانواودپوهنې وزارت دنوروکارکوونکوګوندي او سياسي فعاليتونه، منع دي.

(۲) د سياسي مقصدونو د تأمينولو لپاره په دې قانون کې درج شوو

فصل يازدهم
احکام متفرقه

ممنوعيت تعذيب جسمی و روحی

مادهٔ سی ونهم :

هرنوع تعذيب جسمی و روحی شاگردان، حتی به منظور تأديب و اصلاح آنها ممنوع می باشد. متخلفين مطابق به احکام قانون مورد تعقيب عدلی قرار می گيرند.

ممنوعيت فعاليت های سياسی

مادهٔ چهلم :

(۱) فعاليت های حزبی وسياسی شاگردان، معلمان ، استادان ، مدرسان وساير کارکنان وزارت معارف در محيط مؤسسات تعليمی و پروگرام های تعليمی وتربيتی مندرج اين قانون ممنوع است.

(۲) بهره برداری اشخاص، سازمانها و احزاب سياسی از

ښوونيزو مؤسسواوښوونيزو اوروزنيزو پروګرامونوڅخه د اشخاصو، سازمانونو او سياسي ګوندونو ګټه اخستل، منع دي.

جامې

يوڅلوېښتمه ماده:

پدې قانون کې د درج شوو ښوونيزو دورو زده کوونکي، ښوونکي، استادان او مدرسان مخصوصې جامې لري چې ډول يې دهېواد د مختلفو سيمو د اقليمي شرايطو او فرهنګي مقتضياتو له په پام کې نيولو سره، د اړوندې لايحې مطابق تثبيتېږي.

هڅوونکی معاش

دوه څلوېښتمه ماده:

د ښوونکو، استادانو، مدرسانو، مؤلفانو، څېړونکو اود ښوونکي د روزنې ، د ساينس او ښوونيزې او روزنيزې تکنالوژۍ د مرکز، د ښوونيز نصاب او څېړونو د

مؤسسات تعليمی مندرج اين قانون و پروگرام های تعليمی و تربيتی جهت تأمين مقاصد سياسی ممنوع است.

لباس

مادۀ چهل ويكم :

شاگردان ، معلمان ، استادان و مدرسان مؤسسات تعليمی مندرج اين قانون، دارای لباس های مخصوص می باشند كه نوعيت آن با درنظرداشت شرايط اقليمی و مقتضيات فرهنگی مناطق مختلف كشور، مطابق لايحۀ مربوط تثبيت می گردد.

معاش تشويقی

مادۀ چهل ودوم :

به منظور تشويق معلمان، استادان، مدرسان، مؤلفان، محققان و اعضای علمی و مسلكی مؤسسات تربيۀ معلم، مركز ساينس و تكنالوژی تعليمی وتربيتی،

پرمختيا، اسلامي رسمي ښـــوونو، دارالحفاظونو او تخنيکي – مسلکي ښوونو د مؤســـسو د علمـــي او مسلکي غړو دهڅونې په منظور، د اړوند تقنيني سند مطابق، هڅوونکی امتيازي معاش ورکول کېږي.

د کار وخت

دري څلوېښتمه ماده:

د ښوونکو،اســـتادانو، مدرســـانو، مؤلفانو، څېړونکو اودپوهنې دنورو کارکوونکوحاضـــري، رخـــصتي اود کاروخت دقانون د حکمونو په پام کې نيولو سره، د اړونـــدو لايحو مطابق، تنظيمېږي.

تقاعد

څلورڅلوېښتمه ماده:

د پـــــوهني وزارت ښـــــوونکي، استادان، مدرســـان ،مؤلفـــان او څېړونکي ، علمي اومسلکي غړي د قانون دحکمونو مطابق دتقاعـــد له حقوقو څخه برخمن کېږي. د ادارې د اړتيا اود هغو د موافقې په

انکشاف نصاب تعليمی و نشرات، تعليمات رسمی اسلامی، دارالحفاظ ها و تعليمات تخنيکی – مسلکی مطابق سند تقنينی مربوط، معـــاش امتيـــازی تـــشويقی پرداختـــه می شود.

وقت کار

مادۀ چهل وسوم :

حاضری ، رخصتی و وقت کـــار معلمـــان، اســـتادان، مدرســـان، مؤلفان، محققان و ساير کارکنان معـــارف بـــا رعايـــت احکـــام قـــانون کـــار مطـــابق لـــوايح مربوط ، تنظيم می گردد.

تقاعد

مادۀ چهل و چهارم :

معلمان، استادان، مدرسان، مؤلفان و محققـــان، اعـــضای علمـــی و مسلکی مطابق احکـــام قـــانون از حقوق تقاعد مستفيد می شوند. در صورت ضرورت اداره و موافقـۀ آنها که توانايی کـــار را داشـــته

صورت کې چې د کار توان ولري، د هغوی دکار دوره ترنوررولسو کلونو پورې تمدیدېږي.

دښوونمنې دمهارتونوملي آزموینه

پنځه څلوېښتمه ماده:

هغه شخص دښوونکي په توګه مقررېدی شي چې دکارکوونکوپه قانون کې ددرج شووشرایطو په لرلو برسېره ،دښوونکي دمهارتونو ملي آزموینه داړوند کړنلارې مطابق په بري سره تېره کړي .

مرسته

شپږڅلوېښتمه ماده:

د پوهنې وزارت له ښوونکو ، استادانو،مدرسانو،مؤلفانو، څېړونکو او نورو اړوندو کارکوونکوسره د مادي اومعنوي مرستې په منظور، دښوونکي د صندوق او کوپراتیفونوپه ګډون ددولت دمالي امکاناتو په حدودو کې اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبیقوي. ددغوپروګرامونودفعالیت

باشند، دورهٔ کارآنها الی ده سال دیگر تمدید می گردد.

امتحان ملی مهارت های معلمی

ماده چهل و پنجم :

شخصی به حیث معلم مقرر شده می تواند که بر علاوه داشتن شرایط مندرج قانون کارکنان خدمات ملکی، امتحان ملی مهارت های معلمی را، مطابق طرزالعمل مربوط، مؤفقانه سپری نماید.

مساعدت

مادهٔ چهل وششم :

وزارت معارف به منظور مساعدت مادی و معنوی با معلمان ،استادان، مدرسان، مؤلفان، محققان و سایر کارکنان مربوط، پروگرام های مؤثری را بشمول ایجاد صندوق معلم وکوپراتیف ها درحدود امکانات مالی دولت طرح و تطبیق می نماید. طرز فعالیت و شرایط استفاده

ډول اوله هغوڅخه دګټې اخستنې شرایط ،داړوندې لایحې مطابق ، تنظیمېږي.

لـه سکالرشپونواوفیلوشپونو څخه ګټه اخستل

اووه څلوېښتمه ماده :

دپوهنې وزارت دخپلواړوندوعلمي اواداري کارکوونکودعلمي ـ مسلکي اوتخصصي کچې د ودې او پراختیا په منظورله کورنیو او بهرنیو سکالرشپونواو فیلوشپونو څخه د ګټې اخستنې او په کورسونو، سیمینارونو، ورکشاپونو، کنفرانسونواو سمپوزیمونوکې دګډون مناسبه زمینه،د اړوندې لایحې مطابق،په هېوادکې په متوازنه او عادلانه توګه برابروي .

د زده کوونکو د اولیاوو ، ښوونکو او ځایي خلکو شوري

اته څلوېښتمه ماده:

(۱)په دولتي او خصوصي ښوونځیو او ښوونیزو مؤسسو کې د زده

از این پروگرام ها مطابق لایحهٔ مربوط تنظیم می گردد.

استفاده از سکالرشپها و فیلوشپها

مادهٔ چهل و هفتم :

وزارت معارف به منظور رشد و توسعهٔ علمی – مسلکی و تخصصی کارکنان علمی و اداری مربوطه زمینه مناسب استفاده از سکالرشپها و فیلوشپهای داخلی و خارجی و اشتراک در کورسها، سیمینارها، ورکشاپ ها، کنفرانس ها و سمپوزیم ها را مطابق لایحهٔ مربوط به طور متوازن و عادلانه در کشور مساعد می سازد.

شورای اولیای شاگردان، معلمان و مردم محل

مادهٔ چهل وهشتم :

(۱) شورای نمایندگان اولیای شاگردان، معلمان و مردم محل در

کوونکو د اولیاوو، ښـــوونکو او ځايي خلکو شوري، د لاندې موخو دتأمين په منظور، جوړيږي :

۱– د ښوونې او روزنې په پړاوونو کې د ښوونيزو او روزنيزو ستونزو د حل، د ښـــوونې او روزنــــې د کيفيت د ښه کولو، د زده کوونکو اود پوهنې د منسوبينو له نـــاوړې اســـتفادې او قـــانوني او تـــأديبي سرغړونو څخه د مخنيوي لپاره، د زده کوونکو د اولياوو، ښوونکو او ځايي خلکو کار نده برخه اخستنه.

۲– د زده کوونکو اود پــوهنې د منسوبينو له ښـــوونې، اخلاقـــو، تهذيب او ټولنيزو چلندونو څخـــه څارنه او مواظبت.

۳– پـــه کـــورنۍ اود ښـــوونيزې مؤســـسې پـــه دننـــه اوبهرکـــې دتاوتريخوالي او تخريبي اعمالو په وړاندې له زده کوونکو اود پوهنې له منسوبينو څخه ملاتړ.

۴– په هېواد کې دښوونې اوروزنې دنظام دښه والی لپـــاره دپـــوهنې

مکاتب و مؤسسات تعلیمی دولتی و خصوصی به غرض تأمین اهداف ذیل ایجاد می گردد:

۱–سهم گیری فعـــا ل اولیـــای شـــــاگردان،معلمان ومـــــــردم محل در مراحل تعلیم و تربیه، به منظور حل مشکل تعلیمی و تربیتی، در بهبود کیفیت تعلیم و تربیه، در جلــــــــوگیری ازســـــــوء اســـتفاده وتخلفـــات قـــانونی وتأدیبی شـــاگردان و منـــسوبین معارف.

۲–نظارت و مواظبت از تعلـــیم، اخلاق، تهذیب ، دسپلین و برخورد های اجتماعی شاگردان و منسوبین معارف.

۳–حمایت ازشاگردان ومنسوبین معارف در برابر خشونت واعمال تخریبـــــــی در خـــــــانواده، داخـــل وخـــارج ازمؤســـسهٔ تعلیمی.

۴–اشتراک فعال در مـــدیریت و تطبیق پروگرام هـــای انکـــشافی

وزارت دپرمختیایي پروګرامونو په مدیریت اوتطبیق کې کارنده ونډه اخستنه .

(۲) ددې مادې په (۱) فقره کې ددرج شوې شوري تشکیل او د فعالیت ډول د اړوندې لایحې مطابق، تنظیمېږي.

دنورواداري چاروتنظیم

نهه څلوېښتمه ماده:

پدې قانون کې د درج شوو ښوونځیو او ښوونیزو مؤسسو د زده کوونکو د شاملېدو، لوړتیا، ازموینو، فراغت، تأدیب، تبدیلي، انفکاک او ایستلو شرایط، د اړوندو تقنیني سندونو مطابق تنظیمېږي.

د فراغت سند

پنځوسمه ماده :

په دې قانون کې ددرج شوو مختلفو ښوونیزو دورو او ښوونیزو او روزنیزو پروګرامونو فارغان دپوهنې وزارت لخوا دفراغت دسند

وزارت معارف برای بهبود نظام تعلیم و تربیه در کشور.

(۲) تشکیل و طرز فعالیت شورای مندرج فقرهٔ (۱) این ماده مطابق لایحهٔ مربوط تنظیم می گردد.

تنظیم سایر امور اداری

مادهٔ چهل ونهم :

شرایط شمول، ارتقأ، امتحانات، فراغت، تأدیب، تبدیلی، انفکاک و اخراج شاگردان، مؤسسات تعلیمی و سایر پروگرام های تعلیمی و تربیتی مندرج این قانون، مطابق اسناد تقنینی مربوط تنظیم می گردد.

سند فراغت

مادهٔ پنجاهم :

فارغان دوره های مختلف تعلیمی مندرج این قانون و پروگرام های تعلیمی و تربیتی مستحق سند فراغت از وزارت

مستحق دي چي د دغو مؤسسو د فراغت د سند شرایط ، مشخصات او ډول، د اړونـــــدو لایحـــــو مطابق،ټاکل کیږي .

د مقرراتو وضع کول

یو پنځوسمه ماده:

د پوهنې وزارت، د دې قـــانون د حکمونو د ښه تطبیق په منظـــور، مقررې او لایحـــې او کـــړنلارې وضع اوتطبیقوی .

انفاذ

دوه پنځوسمه ماده:

دغه قانون د توشیح له نېټې څخـــه نافذ او په رسمي جریده کـــې دې خپور شي په نافذېدو سره یـــې، د ۱۴۲۲ هـ . ق د محرم الحـــرام د ۲۹ نېټې په (۷۹٦) ګڼه رســـمي جریده کې خپور شوی د پـــوهنې قانون او نور مغایر حکمونه، لغـــو ګڼل کیږي.

معارف مـــی باشـــند. شـــرایط، مشخصات و نوعیت سند فراغت مطـــابق لـــوایح مربـــوط تعیـــین می گردد.

وضع لوایح وطرز العمل ها

مادۀ پنجاه و یکم:

وزارت معارف به منظور تطبیق بهتر احکام این قانون، مقـــرره هـــا را پیشنهاد و لوایح و طرزالعمل ها را وضع و تطبیق می نماید.

انفاذ

مادۀ پنجاه ودوم:

این قـــانون، از تـــاریخ توشـــیح نافـــذ و در جریـــدۀ رســـمی نشرگردد ،با انفـــاذ آن، قـــانون معارف منتشرۀ جریـــدۀ رســـمی شماره (۷۹٦) مؤرخ ۲۹ محرم الحـــرام ۱۴۲۲ هـ . ق. وســـایر احکام مغـــایر، ملغـــی شـــناخته می شود .

اشتراک سالانه:

در مرکز و ولایات :　　　(۸۰۰) افغانی

برای مامورین دولت :　　　با ۲۵% تخفیف

برای متعلمین و محصلین با ارائه تصدیق، نصف قیمت

خارج از کشور (۲۰۰) دالر امریکائی

ISLAMIC REPUBLIC
OF
AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE

OFFICIAL GAZETTE

Extraordinary Issue

Education Law

Date: 24th *JULY.* 2008
ISSUE NO :(955)